
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

PRÓFÉTÁK - 8
ÉZSAIÁS

2018. MÁRCIUS 18.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Jelenések könyve 21,1 -7.

Imádkozunk: Magasztalunk, Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által azért, hogy igéd nem tér vissza hozzád üresen, hanem elvégzi munkáját, ahova küldötted; s közénk küldötted, életünk kellős közepére, hogy megújítson, megerősítsen, az eljövendő élet boldog várományosává tegyen, életünket megjobbítsa, vezessen a boldog cél felé. Megvalljuk töredelemmel, hogy sokszor elfordulunk ígéretedtől, hallatlanná tesszük azt, vagy éppen bezárjuk szívünket, nem arra fordulunk, ahova szólít és hív. Kérünk, bocsásd meg vétkeinket, szívünk keménységét, hitetlenségünket és szeretetlenségünket; hanem inkább Krisztus kegyelméért küldd el Szentlelkedet, hogy megnyerjük a megújítás áldását, megújuljunk reményünkben, hitünkben, hogy erőket kapjunk Tőled a szeretet minden munkájának végzéséhez. Ezért hívunk szent hívással, jöjj közénk, áldj meg, ragyogtasd ránk Igéd világosságát, hogy láthassuk Krisztusunkat, benne üdvösségünket, boldogító ígéreteidet, szabadításunkat és megváltásunkat. Óérette kérünk, hallgasd meg könyörgésünket kegyelmesen, áldd meg közösségünket és benne mindannyiunkat egyen-egyenként is szent akaratod szerint. Ámen

Textus:

Örvend a puszta és a kietlen hely, örül a pusztaság és virul mint őszike. Virulvavirulásörvend ujjongva, a Libanon dicsősége adatott néki, Karmel és Saron ékessége; meglátják ők az Úrnak dicsőségét, Istenünk ékességét. Erősítetek a lankadt kezeket, és szilárdítsátok a tántorgó térdeket. Mondjátok a remeg szívűeknek: legyetek erősek, ne féljetek! Ímé, Istenetek bosszúra jó, az Isten, aki megfizet, Ő jó, és megszabadít titeket!

Akkor a vakok szemei megnyílnak, és a süketek fülei megnyitvatnak, Akkor ugrándo, mint szarvas a sánta, és ujjong a néma nyelve, mert a pusztában víz fakad, és patakok a kietlenben.

És tóvá lesz a délibáb, és a szomjú föld vizek forrásaivá; a sakálók lakhelyén, ahol feküsznek, fű, nád és káka terem. És lesz ott ösvény és út, és szentség útjának nevezik: tisztátalan nem megy át rajta; hisz csak az övék az; a ki ez úton jár, még a bolond se téved el; Nem lesz ott oroszán, és a kegyetlen vad nem jön fel reá, nem is található ott, hanem a megváltottak járnak rajta! Hisz az Úr megváltottai megtérnek, és ujjongás között Sionba jönnek; és örök öröm fejükön, vígasságot és örömet találnak: és eltűnik fájdalom és sóhaj.

(Ézsaiás próféta könyve 35. rész)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ma is egy próféta áll előttünk. Amit pedig a próféta könyvéből kimetszve most hallottunk, azt sokat szoktuk idézni. Szép kép, szeretjük. Különösen a mi fülünkben, délibábos magyarok fülében cseng kedvesen: *tóvá lesz a délibáb...*, *eltűnik a fájdalom és a sóhaj*. Ézsaiás próféta jövendöli ezeket, aki ugyanabban az időben élt és működött, mint azok a próféták, akikről már volt szó: Ámos, Hósiás, Jónás és Jóel. Krisztus előtt a 8. században vagyunk. Rendkívüli, különös, drámai korszak ez, tele van nagy bizonytalanságokkal, hányattatásokkal. Ha meg akarjuk ezt érteni, talán a legjobb, ha a bírák korának négy-ötszáz évéhez hasonlítjuk. A Bírák könyve szerint egy-egy nagy történelmi kataklizma úgy ér véget, hogy Isten egy bírát, szabadítót ad, egy Jeftét, egy Deborát, egy Gedeont. Ők elűzik az ellenséget és akkor jó emberöltőre, de talán kettőre is békekorszak áll be. Nos, mondhatni, hogy ebben a 8. században, amikor fölsarjad a prófécia, ezek az évszázadok sűrítetten jelennek meg. Nincs húsz-harminc évnyi békeidő, legfeljebb négy-öt év vagy egy évtized. Ráadásul az ország már kettészakadt. Az északi országrész, Izrael és a déli ország, Júda éli a maga külön életét. A nagy történelmi bizonytalanságok, melyekről a próféták is szólnak, sokféle forrásból táplálkoztak, szükségtelen is a korábban elmondottakat megismételni, elég csak egy-egy szóval összefoglalni. Legelőbb is láttuk, hogy világméretű politikai változások mennek végbe. Egyiptom, a nagy birodalom, süllyedőben van; Assíria, a másik nagy birodalom emelkedőben van. A kis ország pedig ütköző zónában van. Ha Egyiptom indul hadba, az út Izraelen keresztül vezet, ha Assíria indul délnek, Egyiptom ellen, az út Izraelen keresztül vezet. Nehéz ilyen viszonyok között a függetlenséget megtartani, vagy akár vazallus államként úgy, ahogy ellenni. Arról is hallottunk ugyanakkor, hogy ezt a korszakot roppant mértékű társadalmi igazságtalanság hatja át. Szinte unalomig hallhattuk Ámost, Hóseást,

Jónást meg a többieket arról, hogy a gazdagok hogyan tapossák el a szegényeket, hogyan forgatják ki a hatalmasok a gyengéket.

Ha Ézsaiás próféta könyvét végigolvassuk, azt fogjuk látni látjuk, hogy nála mindez még jobban összesűrűsödik. Ő az, aki a legegyszerűbben megfogalmazza, hogy ne csaljuk meg magunkat, és ne áltassuk magunkat azzal, hogy ha jó vagy többé-kevésbé jó törvényeket hozunk, ha mindenféle szabatos társadalmi intézkedést bevezetünk, ha megvalósítunk valamiféle társadalmi-politikai programot, mondjuk a társadalmi igazságosság programját, akkor közelebb kerülünk Istenhez. Ézsaiás az, aki egyértelműen kimondja, hogy ez éppen fordítva van. Az Istenhez való közeledésünket, a hitünket, az Istenbe vetett bizodal-munkat, az Istennel való életünket nem lehet semmivel sem helyette-síteni, semmit nem lehet odatenni a helyébe. Mondhatnánk, ő az első igazi nagy misztikus, aki az embernek és az Istennek, a teremtőnek és a teremtménynek a közvetlen, élő kapcsolatára mutat rá. Az életéről nem tudunk olyan sokat, mint például, Jeremiásról, nem jegyeztek fel róla annyi érdekes történet, mint, mondjuk, Illés próféta kapcsán, de azt tudjuk, hogy felesége is próféta volt (Ézs 8,3), és hogy ő maga is szimbolikus cselekedeteket gyakorolt, és Hóseáshoz hasonlóan, jelké-pes neveket adott gyermekeinek, az egyik gyermek neve: Siess a zsák-mányra, gyorsan a prédára! (Ézs 8,3), a másik gyermek neve pedig: A maradék megtér (Ézs 7,3). Majd még fogok erről a maradékról szólni. Ézsiás prófétai szolgálata hatvan évig tartott, és három király idejére esett. A zsidó hagyomány szerint idős korában egy poltikai-vallási «tisztogatás» során kivégezték, kettéfűrészelték, ezt erősíti meg a Zsi-dókhöz írt levél is (Zsid 11,17). Még néhány körülményt meg kell em-lítenem. Kr.e. 722.-ben elesett az északi ország. Erre az időre esik a próféta második gyermekének a születése, ezért kapta ezt a nevet: Siess a zsákmányra, gyorsan a prédára! Később, a déli ország, Júdea fellázadt az asszír birodalom zsarnokoskodása ellen. Júdea vazallus állam volt. Az elviselhetetlen adóterhek ellen lázadtak föl, Egyiptommal szövete-keztek. Az asszír büntető-hadjárat nyomán újra behódoltak, befizették a hadisarcot. De csakhamar megint fölláztak. Ekkor ostromolták még az asszírok Jeruzsálemet. Ézsaiás ellenállásra buzdított, és lám, Isten csodálatos szabadítást adott. Az ostromlók körében pestisjár-vány tört ki és visszavonultak. Ez a tapasztalat még 150 évvel később is élénken meghatározta a gondolkodást, sőt, elbizakodottsággá vált. Ekkor már egy új birodalom, Babilon jött Jeruzsálem ellen, és a város Ézsaiás próféta jóvendöléseire hivatkozva szegültek vele szembe. Pedig ekkor már egészen más Isten akarata: Jeremiás által azt üzeni: adjátok meg magatokat, és élni fogtok.

Azért részleteztem a történelmi eseményeket, mert Ézsaiás próféta az, aki a legkiválóbb módon jeleníti meg azt az isteni mozdulatot vagy szót, amely révén Isten önmagára mutat. Amikor Isten megtérésre hív,

mindig önmagához hív. Ilyen értelemben döntő üzenet Ézsaiás könyvében a megtérés. Csak néhány helyet hadd idézzek. Mindjárt a könyve elején kegyelmet hirdet azoknak, akik megtérnek. Megtérni azt jelenti: megfordulni, kijönni a zsákutcából, otthagyni az illúziókat. Akik az élő Istenhez fordulnak, azokat igazság által fogja megváltani Isten (Ézs 1,27). A megváltás itt a mózesi törvényekre utal, sőt, a régi Izrael egyiptomi szabadítására, amikor az áldozati bárány vérére rá kellett festeni az ajtófélfára és az öldöklő angyal megkímélte az elsőszülötteket. Az a vér a megváltó áldozatnak volt a jele. Azt mondja tehát Ézsaiás: akik megtérnek, azok igazság által fognak megváltatni. Aztán a könyvének számos fejezetében visszatér arra, amit a gyermeke nevébe foglalt bele: a maradék meg fog térni. Mi ez a maradék? Az északi ország elesett. Ez azt jelenti, hogy a honfoglaló tizenkét törzsből tíz elveszett. Akkor a déli ország a maradék? De a próféta tudja, hogy óhatatlanul be fog következni az is, amikor a hűtlensége, lázadása miatt a déli ország is el fog veszni. A győztes birodalom el fogja hurcolni a nép javát. Akik túlélnek, ők a maradék? Ám a próféta azt jövendöli, hogy majd fogság - ez hetven esztendő - után lesznek, akik visszatérnek. Ők a maradék! A maradék visszatér. A maradék hazatér. De folytatja a sort, és még messzebb tekint a jövőbe, és ez egy folytonosan szűkülő menetet lát, ez a maradék egyre kisebb és kevesebb. A 49. részben, mintegy az egész nép nevében szólva, azt mondja: egyedül maradtam! De ezt úgy kellene szó szerint fordítani, hogy én maradtam a maradék (Ézs 49,21). Nincs tovább, nincs folytatás. Vannak még itt-ott falusi temetők, ahol találhatóak 19. század végi, 20. század eleji sírok, ez van rájuk írva: vitéz és nemzeti család utolsó sarja. Az utolsó. Nincs utód. Én maradtam a maradék! Egyszóval, a maradékkal való példálózás, és a folyamatos szűkülés előrevetül a jövőbe! Igen, a végén valóban csak egyetlen egy marad, akit a próféta mint az Úr szenvedő szolgáját állít elénk. Ő Krisztus. Isten általa végzi el a szabadítást, a megváltást. És Krisztusban nyitja meg az új élet minden lehetőségét.

Amikor tehát megtérésről beszél a próféta, azt így is érthetjük: visszatér az a kevés, amiről azt gondoltuk, hogy végleg elveszett. De beszél a megtérésről szubjektív értelemben is. Sok helyen ezt így olvassuk: vedd már észre, Isten valóságát! Itt a megtérés a szót használja. Ez közelít a megtérés újszövetségi alakváltozatához, mely az értelem átalakulását jelenti. Lám, itt van a prófétánál is: térj észhez. Valami olyasmi ez, mint amikor a tékozló fiú a disznók vályújánál magába szállt. Ez a magába szállás, ez a megtérés: térj magadhoz, térj észhez, fordítsd meg a gondolkodásodat, lásd másképp a dolgokat - lásd meg Istent!

Tehát az imént felolvasott szép próféciáról szeretnék szólni. Ez Ézsaiás próféta könyvében az úgynevezett kis-apokalipszisben van, a könyv 34-35. részében, ahol a próféta (a «rettentő szavak tudósa», ahogy Rad-

nóti mondja) roppant szólaltatja meg Istennek nyilvánvaló haragját. Nincs tovább, nincs tovább. Volt egy szép korszak, volt egy áldott Ézékiás király, volt egy nagy vallási reform, volt egy megújulás, volt egy igyekezet visszatérni Istenhez, megtérni, Isten útján járni, de aztán jön Manassé rettenetes véres, vérgőzös pogány uralma, mindenki visszahullott a maga bűnére, pedig csak az eb tér vissza a maga okadására – ahogy Péter apostol mondja. Megtörtént hát társadalmilag, politikailag is a nagy visszahullás. Visszatér az ember a maga okadására. Apokaliptikus képet fest erről, illetve következményeiről a próféta. Ennek az apokalipszisnek az egyik leírása az, hogy minden pusztasággá válik, elvész, kiszárad. Az egykori városok élhetetlen sivataggá válnak. Romantikus költők tudták ezt megrendítően leírni: vár állott, most kőhalom; bús düledékeiden, Husztnak vára megállék - idézhetnénk a magyarok közül Kölcseyt. De még minket, moderneket is előfog időnként ilyen érzet. Nem is romokról beszélek, kedves testvérek. Nézzük meg Budapesten a dzsumbujt, vagy, aki szeretne messzire menni, utazzon el az Egyesült Államok rozsdáveveteibe, mondjuk Detroitba. Én jártam Detroitban diákkoromban, amikor még virágzó, milliós nagyváros volt, a tereken óriási fénytáblán írták ki, hogy éppen akkor gyártották a 9 423 006-ik autót. Ma Detroit egy romváros, vagy ahogy ott mondják város-pusztá, város-préri. Nem kell sok idő, öt-tíz év, egy fél nemzedék elég, és ahol egykor virágzott minden, ahol élet volt az ember munkája által, ott most halálos sivatag van, üresség.

A próféta itt mintha a Bírák korát idézné, amikor arról beszél, hogy majd egykor, az ítélet múltán, lesz út és lesz ösvény. Emlékszünk a bírák korának közállapotait úgy írja le a krónika, hogy az emberek bemenekültek a városokba és eltűntek a kerítetlen helyek, és az emberek hegyi ösvényeken jártak, mert nem mertek az országúton menni. Rablótámadások, fosztogatások, bizonytalanság – ez uralkodik. Minden elveszett. S ekkor közli a próféta Isten ígértét, ott a pusztulás kellős közepén: tóvá lesz a délibáb!

Talányos szó ez, összesen, kétszer olvassuk a Bibliában, Ézsaiás próféta könyvének a 49. részében szerepel még egyszer ugyanez a szó, ezért nem tudjuk igazán pontosan lefordítani. A franciák és angolok miragenak fordítják, az olaszok fata morgana-nak, Martin Buber németre úgy fordítja, hogy a sivatagi vihar által összehordott homok; magyarra pedig délibábnak fordítjuk. A délibáb fénytani jelenség, nyári aszályos időben látható (milyen érdekes most, a nagy hóban ilyenről beszélni), valami távoli jelenségek mutat. Mintha házak lennének ott, mintha emberek lennének ott, mintha víz lenne ott. Ézsaiás szülőföldjén, a sivatagos Közél-Keleten még gyakoribb ez a jelenség és számos történeti feljegyzés van arról, hogy a sivatagi utazók kiszáradva, fáradva, szomjasan egyszer csak megláttak valahol a dombok között valamit, ami vízként csillogott. Aztán elindultak oda, mert szomjasak voltak, hogy

vizet vegyenek maguknak, de nem találtak semmit, esetleg csak valami kiszáradt tó medrét. Nem véletlenül nevezik ezt mirage-nak is, a latin mirare igéből, mert csak elámul az ember, mikor megjelenik délibáb. Ajánlom mindenkinek, olvassák el Jókai Mór szép szavait a délibábról, ahogy a nagy magyar író közli, hogy Hortobágy mellékre kellene telepíteni minden magyar embert, oda építeni házakat, nem is dolgozna senki, csak könyökölné az ablakban és nézné ezt a csodát, hogy miképpen csillog-villog.

Am a próféta kétféle értelemben használja a kifejezést, és ez fontos most a számunkra. Ha szubjektív értelemben vesszük, a délibáb ábrándot jelent. Jókai is erre utal: a magyar ember délibábos fajta, ábrándozó. Sok a nincsünk, ezért képzelgünk; a fantáziánk, a vágyakozásunk kivetít valomit élénk. Ezzel Ézsaiás a saját kortársait bírálja, akik folyton a próféta szóra hivatkoznak, de valójában csak ábrándokkal van tele az életük. Aztán elindulunk az ábrándok után. Vagyis, ebben az értelemben a délibáb az illúziót jelenti: így lesz, úgy lesz, amúgy lesz, velünk van az Úr - áltatjuk magunkat. Idézzük fel, majd 150 évvel később, Jeremiás próféta megindító prédikációjában mondja el, hogy az emberek felmennek Jeruzsálembe, bemutatják az áldozatot, majd hangerősen kiáltoznak: ez itt az Úr temploma, ez itt az Úr temploma, velünk az Úr, megszabadulunk, nem fog elesni Jeruzsálem, megmaradunk!! De rájuk reccsen a próféta: itt szenteskedtek, otthon meg tele vagytok rakva mindenféle bűnnel! Illúziókat kergettek. Vallásosak vagyunk, hívők vagyunk, imádkozók vagyunk, járunk az Isten útján, - hát velünk van az Úr! Karácsony óta zeng a fülünkbe: Immánuel, és alig várjuk a következő karácsonyt, hadd halljuk megint: velünk az Isten. De ha nem az ő életrendje szerint élsz, akkor ez ábránd, illúzió.

Ugyanakkor halljuk a megtérés szóból itt is, hogy ha Isten adta az ígéretet, akkor az nem tér vissza üresen Istenhez, hanem elvégzi dolgát – mondja a próféta –, ahogy a hó, az eső alászáll, megtermékenyíti a földet, és nem tér vissza Istenhez üresen. Vagyis az ígértbe kapaszkodjatok, Isten ígérétebe - és ne abba, amit magatoknak ígértetek, mert az illúzió, délibáb! Isten ígérétebe kapaszkodjatok!

És van a szónak egy tárgyias jelentése is. A délibáb nem az, aminek mutatja magát, illetve, amit mutat, az nincs. Nem pusztán képzelet a délibáb, mert valóban lát valomit az ember. Igen, valahogy összeállnak a szemünk előtt a dolgok, élénk kerül sok minden, ahogy faggatjuk a sorsunkat, próbáljuk megérteni a jelenünket és tapogatjuk a jövőnket. A délibáb azt jelenti, hogy amit ott látsz, az nem az. Amiről azt gondold, hogy bizonyosan vár rád, az megcsal, mert ott nincsen semmi. Amiről azt hiszed, hogy élet, az nem élet, hanem halál. Amiről azt hiszed, hogy víz, az nem víz, csak csillogó, száraz homok. És ebben az értelemben a próféta kifejezésében egy nagy panaszt hallunk. Ez a panasz régi keletű. Emlékezzünk csak Illés prófétára! Ezt mondja:

egyedül maradtam, mindenki elhagyta Istenútját, Uram, vedd el az én lelkem! Emlékezzünk Jónásra, akinek a feje fölül elment a töklevel formájában enyhületet adó délibáb, az illúzió. És maga Isten népe, akikkel majd Ézsaiás próféta száll vitába, - így panaszkodnak: megcsal minket Isten. De emlékszünk csak Mózes küzdelmére! Kint a pusztában fáradt, éhes és szomjas a nép, és nekimennek Mózesnek: hát azért hozott ki bennünket ide a te Istened, hogy itt vesszünk el? Ézsaiás korában is felgyűlt a panasz. De miért is. Mert az Isten sokféle ígéréteiből az ember összerakott magának egy sémát, és azt gondolta, megvan a nyitja, hogyan működik maga Isten. De most csodát ígér az Úr.

Tóvá lesz a délibáb! - csoda fog történni. Martin Buber (akit az imént idéztem) egy nagy könyvet írt a prófétákról, és mindjárt így kezd, ez az első fejezete: a csoda. Vagyis nem a prófétai szó hitelessége, nem a történelmi igazolás, hanem a csoda a döntő: az, hogy tóvá lesz a délibáb. És itt értjük meg, hogy a délibáb szónak van egy a harmadik jelentése – és ez a legmélye a próféta üzenetének. Mi azt gondoljuk, hogy Isten csak játszott velünk, csak elénk vetítette az igazi életet, de az elérhetetlen, nincs is olyan élet, Isten meghívott minket, de aztán elpárolgott az ígérete. Mindennapos élethelyzetünk ez nekünk, Jézus Krisztus követőinek: rátettem a tétet a hitre, engedelmeskedtem Istennek, meghallgattam a szavát, - de nem jön, nem jön az áldás és a béke. Még mindig harcolni kell, még mindig nem szállott alá az új ég és új föld, még várni kell az új Jeruzsálemre! – csak olyanok vagyunk, mint a példázatbeli a szüzek, akik várják a vőlegényt előkészített lámpásaival, és késik a vőlegény. És ha késik, akkor késik a boldogság is, késik az egészség is, késik a dolgok elrendeződése, késik a nyugalom is. Ezért a vádjainkkal odaállunk Isten elé és számon kérjük: Uram, ígértél, és nem lett belőle semmi. De most az Úr, azt mondja: tóvá lesz a délibáb! A szép jövődőlés utolsó mondatában már Jézus szavát is halljuk, hiszen azt mondja a próféta: a vakok szemei megnyílnak, a süketek fülei meggyógyulnak. Ezt üzeni Jézus Keresztelő Jánosnak, aki ül a tömlöc-ben, és ő azt firtatja, vajon valóban Jézus az eljövendő, vagy mást kell várni, még várni kell, tovább kell várni? Lám, egy újabb délibáb-csalatkozásban: Keresztelő János a kegyelem ígérését hirdette, hogy eljön az Isten országa – és nincs itt semmi. Te vagy az eljövendő, vagy mást várjak? - kérdi hát Jézustól. És akkor Jézus azt mondja: mondjátok meg Jánosnak, a vakok szemei megnyílnak, a süketek fülei megnyíltak, járnak a sánták és a bénák és a szegényeknek szabadítás hirdettetik. Tóvá lett a délibáb!

Ézsaiás apokalipszisének az utolsó mondata ez: eltűnik a fájdalom és a sóhaj. Úgy sajnálom, hogy a fordítás így mondja: eltűnik! Úgy kellene visszaadni: eltávozik... Vagy drámaian: elmenekül a fájdalom és a sóhaj. Megfutamodik. Megszökik. Amikor Ámost följelenti a főpap a királynál, majd üzen neki, azt mondja: menekülj! És ott ugyanez a szó

áll, mint itt! Elfut a fájdalom és a sóhaj, elmenekül Isten dicsőségétől, Isten fenségétől, Isten szépségétől, Isten ígéretet betöltő hűségétől. Isten kegyelme elől elmenekül és elfut a nyomorúság, ahogy a Jelenések könyve mondja: nem lesz többé fájdalom, nem lesz többé jaj, nem lesz többé sírás, nem lesz többé halál! Tóvá lesz a délibáb. Valósággá lesz, amit Isten megígér, mert ezt Isten a maga valóságából ígéri meg. Nem ábránd, ha Isten ígéri, nem öncsalás, ha Isten ígéri, nem illúzió ez, hanem Isten ígéje. És az ige nem tér hozzá vissza üresen, hanem elvégzi bennünk is, amiért küldetett. .Ámen

Imádkozunk! Köszönjük, mennyei Atyánk, hogy szent hívással hívod a szomjúhozót, hogy az élet vízből adj neki ingyen. Köszönjük, hogy minket is hívsz, hogy újra és újra megelégt. Utánad szomjúhozunk, az élet és az igazság után. Köszönjük, hogy ahogyan megígérted egykor a próféták által, valósággá tetted abban az egyetlen egyben, a mi Urunkban, Jézus Krisztusunkban, aki áldozatával megváltott, és magához hívja a megtérőt, aki azt ígéri a keresőnek, hogy talál és a zörgetőnek, hogy megnyitattik neki. Ösztönözz bennünket, Atyánk, Lelked által, hogy mi itt, akik e világnak és halálnak mély völgyén járunk, és nem látjuk szabad szemmel örökkévaló és mennyei dicsőségedet, lássuk azt boldog hittel. Ízleltesd velünk az eljövendő dicsőséget, mesze távold úzz tőlünk fájdalmat és gyászt. Gyógyítsd betegeinket, vigasztald a szomorkodókat és a gyászolókat. Adj erőt a mennyei világ erőiből, bátoríts, buzdíts és erősíts bennünket. Add, hogy Hozzád térjünk minden önbecsapásból, hamisságból, önáltatásból - hozzád, az igazsághoz, szent szavadhoz, Szentleked kegyelméhez. Így is folyamodunk most Hozzád és kérünk, áldd meg Igédet bennünk, ne térjen vissza Hozzád üresen, hanem tegye életünket termővé Neved dicsőségére, embertársaink javára. Krisztusért, megváltónkért, szabadítónkért, minden ígéret beteljesítőjéért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen